

uellem que meis temporibus miraculose
id est contra solutum nature cursu facta
sunt: ante me tempus deficeret quam co-
pia dicendum. Interim ista teneas. His
delecteris: quia ad ea que magis utilio-
ra sunt festino. Quia scriptum est de
deo. meminitote mirabiliu eius que
fecit: horu que dicta sunt recordemur
dicerites cum propheta. Tu es deus qui
facis mirabilia solus. Non nobis domine
non nobis: sed nomini tuo da gloria
Nomen patris xpi est: per que facta
sunt omnia. Cui cum eodem patre et spu
sancto honor sit et imperiu: per omnia
secula seculoru. Amen. *Explicit decia
distinctio de miraculis.*

*In primis capitula vnderime distic-
tionis in qua tractandum est de*

Morientibus. .j.
Quid sit mors et unde dicatur. et
de quatuor generibus morientiu.

- D**e morte meyeri sacerdotis *ii.*
- D**e claustra. *iii.*
- D**e morte plenbardi sacriste eiusdem cenobii.
- D**e morte sigheer monachi. *iiii.* *v.*
- D**e morte adolescentis laici cum quo an-
geli cum moreretur loquebantur. *vi.*
- D**e oberto conuerso qui moriens celeste
audiuit armoniam. *vii.*
- D**e conuerso ceco qui audiuit angelos
officia exequiaru completere. *viii.*
- D**e morte fratris hildebrandi cuius animam
in specie pueri speciosi conuersus candida
torum deferbat. *ix.*
- D**e conuerso mortuo circa cuius corpus
frater wernerus candelas stare uidit.
- D**e morte herwici prioris. *x.*

- D**e morte meigozi conuersi qui ad *xi.*
mandatu giselberti abbatis reuerti. *xii.*
- I**tem de morte gozberti conuersi qui reu-
ertens uisa reuertit. *xiii.*
- D**e finali contritione sacerdotis quandoq
nigri monachi existentis. *xiiii.*
- D**e rudnigero monacho cui beatus dauid
finem suu predixit. *xv.*
- D**e morte gerungi conuersi quem hoies
nigri et uultures morientem obseruabant.
- D**e morte conuersi super quem *xvi.*
residebant corui cum agonizaret qui a co-
lumba expulsi sunt. *xvii.*
- D**e morte kononis de malebergh mona-
chi in claustra. *xviii.*
- D**e morte ludolphi monachi de porta.
- D**e morte alardi monachi de *xix.*
lucha cui xpc cum uir et scis morien appuit.
- D**e milite occiso qui ad muota *xx.*
nomen diuini nominis saluatus est.
- D**e frilone qui sine sacramentis *xxi.*
obijt. satis a filio monitus. *xxii.*
- I**tem de frilone occiso qui ante mortem
omnia sacramenta suscepit. *xxiii.*
- D**e wigero milite qui a carracenis occisus
est.
- D**e theoderico de culant *xxiiii.*
qui orans ad sepulchru domini ut morere-
tur precibus obtinuit. *xxv.*
- D**e morte monachi de oesburgh qui ui-
uere recusauit propter inordinatu abbatu.
- D**e abbate qui in bauvaria *xxvi.*
incendio suffocatus post morte miracula fe-
cit.
- D**e morte inclusi de sco *xxvii.*
maximimi in Colonia. *xxviii.*
- D**e morte demencie sanctimonialis
mulieris circa cuius corpus inuenti sunt
nouem circuli ferrei. *xxix.*
- I**tem de osilia leodicense que circulis
ferreis se ligauerat. *xxx.*

De morte gerbrandi abbatis claricampi. *xxx.*
De morte uellolais sanctimonialis. *xxxi.*
De morte coradi cellarii nri. *xxxii.*
De morte comadi monachi nostri quem richwinus uocauit. *xxxiii.*
De conuerso de Cumia qui propter obuium reuersus est ad corpus. *xxxvi.*
De monacho qui propter cucullam qm moriens exuerat prohibitus est intrare paradysum. *xxxvii.*
De ciue strazburgense cuius anima ad corpus redit. *xxxviii.*
De magistro thoma theologo qui uidit dyabolum in morte. *xxxix.*
De usurario metense cui mortuo crumena cum denariis consepulta est. *xl.*
De usuraria in frechene que mortua denarios numerantes imitabatur. *xli.*
Item de usuraria de bachem cuius aia a demonibus in specie coruoru euulsa est. *xlii.*
De theoderico usurario qui moriens denarios masticauit. *xliii.*
De morte walteri clerici dispensatoris iuthary prepositi bunensis. *xliiii.*
De morte godefridi canonici sancti Andree in colonia. *xlv.*
De morte hermani secundi decani in colonia. *xlvi.*
De morte legiste in saxoniam cui morienti lingua diuinitus subtrahenda est. *xlvii.*
De henrico rustico qui moriens uidit capiti suo lapidem ignitum imminere p que alienos agros proximo subtraxerat. *xlviii.*
Item de rustico cui dyabolus palum igneum mittere in os morienti minabatur ob eandem culpam. *xlix.*
De clerico mortuo qui rediens se indicatum et in manus impioru traditum exclamauit.

Item de clerico moriente qui se tuba infernalem audiuisset testabatur. *li.*
De morte comitis fulkenis heretici ob blasphemiam occisi. *lii.*
De morte iohannis dani qui dyabolum uidit in morte. *liii.*
De quodam seruo quem duo canes cu se episcopum simularet lacerauerunt. *liiii.*
De morte Bernardi monasteriensis ciuis qui sororu suu occidit. *lv.*
De latronibz colome in totis positis. *lvi.*
De rustias qui post mortem in sepulchro contendebant. *lvii.*
De subita morte conuersi conspiratoris. *lviii.*
De morte canonici qui uelatam sanctimoniale stuprauerat. *lix.*
De morte puelle in cuius sepulchro canes semuicem inuordebant. *lx.*
De muliere maga quam demones transferebant. *lxi.*
De hospitalario qui serpm in aqs suffo. *lxii.*
De matrona agonizante quam mors desecans clericu iuxta se stante. *lxiii.*
Item de monstro quod in specie femine interfecit familiam duaru curiaru cum in eas respiceret. *lxiiii.*
Item de monstro quod bune de vno sepulchro exiit et aliud intrauit. *lxv.*
De monacho qui in alia cadens exspirauit dum legeretur euuangelium. *lxvi.*
Item de monstro quod bune de vno sepulchro exiit et aliud intrauit. *lxvii.*
De morte gregory armeny quem mater defuncta uocauit. *lxviii.*

ndecima hora
diei. solem tra
hit ad occasum
Hec est etas de
crepta: q̄ mor
ti uicina est.
Non sine mis
terio in unde
cima distinctioe

de morientibus tractandū suspicor:
quia vnderarius eo q̄ denariū ī quo
precepta legis diuine consistūt. pri
mus: uiscendat: transgressionē de
signat. Per transgressionē enī protho
platorū: mors introiuit in orbem
terrariū. Vnde mors a morsu nomē
accepit. Mor ut homo pōmū uetite
arboris momordit. mortem incurrit.
et tam se q̄m totam suā posteritatē
necessitati illius subiicit. Dicitur enī
mors ab amaritudine: quia ut dicit
tur. nulla pena in hac uita amarior
est. separatione corporis et anime. Sūt
autem tria genera mortis ut dicit y
sidorus. acerba. imatura. naturalis.
Acerba infantū. Imatura iuuenū.
naturalis senū. Et quia de morientibz
loqui propōitū: noueris quatuor
esse genera hominū morientū. Qui
dam bene uiuūt et bene moriūtur.
Alii et male uiuūt. et male moriūtur.
Alii male quidem uixerūt. sed dei grā
bene moriūtur. Et sunt qui quidē bene
uixerūt: sed iusto dei iudicio male mo
riūtur. Hanc diuersitatem per ezechi
elem dñs satis expressit. Audi ergo.
Petrus bene uixit: et bene finituit.
Symon magus contrario male uixit
et male finituit. Iatro in cruce male

quidem uixerat: sed bene consummauit.
Apolaus aduena creditur prius bene
uixisse: sed non bono fine concludit.
No. Que est mors bona. et que est mors
mala? **Mo.** Qui in caritate deditur:
per lumen eius uidebit lumen eternū.
Hinc est q̄ foris morientes lumen ar
dens tenent in manibus. Qui uero
sine caritate moritur: mittetur in
tenebras exteriores. Vna enī sentētia:
omnis hec diuersitas concluditur.
Qualem inquit te inuenero: talem
te iudicabo. **No.** Satisfactū michi
fateor: per sententias: nūc precor ut
exempla subiūgas. **Mo.** Sciam q̄
hortaris: et hoc scdm ordinē predic
torū. Quā p̄iosa sit in conspectu dñi
mors sanctorū eius. et mors p̄corū
q̄m pessima: subiecta declarabūt exē
pla. **De morte meyneri sacerdotis**

in hymenrode. Capl. ij.
Eo tempore quo beatissimus
dauid monachus claustrensis ab hac
lute migravit: facta est in eadem domo
que alio nomine hēmemrode uocatur.
mortalitas magna. dñs eligente sibi
eos quos uita cōmendabat sanctior.
Erat ibi sacerdos quidam nomine mey
nerus. q̄nq̄ ecclesie sancti symeonis i
treueri canonicus: et salutari āmoni
tione sancti bernardi abbatis ad ordi
nem conuersus. Amplius q̄m triginta
annos in ordine fecerat: et per pluri
mos labores ad sublime sanctitatis
culmen peruenerat. Cumq̄ in eadem
domo ob suam probitatē ad diuersa
electus fuisset officia. omnibus irrepre
hensibiliter āministratis. grauit̄
infirmatus: mortem adesse dolor ue

hemens indicauit. Cuius labores abbas considerans, in domum secretiorem eum poni fecit: quatuor ad ministerium eius deputatis. Ille uero licet de solitudine gauderet: tristabatur tamen de exhibito honore, dicens abbati. **F**reres isti uigilando atque laborando sunt lassati: neque michi sunt necessarii. **G**rata est michi solitudo: neque minus solus ero cum solus fuero. **N**on enim solus est: cui presul et custos est dominus. **S**i careo hominum obsequio: credo quod non deerit presidium de celo. **A**bbate recedente, et ad sermones eius minus attendente: ipse fratres abire compulit, lucernamque extinguit. **M**edia nocte priore iubente in eadem domum ad dicendum horas minuti conueniunt: et ignis accensus est quia hypemiserat. **D**ictis matutinis uisitauit eum prior: fratribus lectum eius circumstantibus. **Q**uibus ait. **N**octe ista sollempnizabam. **S**i centum linguas haberem, interne iocunditatis gaudium explicare non possem. **V**idi deificum lumen, audiui celestem armoniam: interfui choris psallentium in celo. **A**ch quam ordinate, quam distincte, quam reuerenter psallebant. **V**oces quidem erant multe et diuerse: sed quemadmodum in cathara uarietas cordarum uniformem reddit concentum: ita concors illa diuersitas in una conueniebat melodia: supra humanum sensum delectabilem. **G**rauius succinentibus, puellares uoces ascendebant: facientes dyapason. **C**uius organi suauitatem: humana infirmitas estimare non potest. **A**dmiranti michi super his: astitit quidam in habitu uenerabili dicens. **H**ec est laus uerbi dei. **E**t cum

hec dixisset psallentibus adiunctus est: et tota uirtute psallebat. **I**nterea gratum occurrit spectaculum. **V**idebam stradam speciosam super me directam: iter e terris in celum prebentem. **U**nus ex nostris subito de medio factus: hanc ingressus superna regna petebat. **I**etabundus et laudans, angelorum uallatibus: nullumque passus omnino discrimen celo receptus est. **V**erumptamen frater ille non est designatus ex nomine. **Q**ui autem calumpniabatur fratres in duas duo obitantes, scilicet quod defunctis fratribus debitam pensionem negliger perfoluerent: et ueteres tunicas non statim cum nouas reciperent cederent. **I**n altero me reprehensibilem doleo: propter urgentes enim causas missas nondum perfolui quas debeo: sed quam plura psalteria dixi. **D**eo enim gratias ago: labia mea nunquam otiosa fuerunt a laude dei. **H**ec prosecutus est: et consequenter ab hac luce subtractus. **F**ide fecit dictis. **A**uit de eo quod in exterioribus agens, sepe per diem duo psalteria dicere solitus esset. **P**erspicuum est quod frater ille qui subito de medio factus cum honore celesti deduci uisus est, quam inuenerum eleganter expressit, euidenti declarans indicio: quod uelocius morte subueniente sine omni discrimine transiturus esset de pressuris ad gloriam, de morte ad uitam, de mundo ad christum: cui est honor et imperium in secula seculorum amen.

de morte ysenhardi sacriste eiusdem
cenobii. m.
Ein eodem cenobio sacerdos ysenhardus nomine, custos ecclesie, plus quam tricentum annis agens in ordine:

et ad extrema per ductus est. Media nocte cum super eum ministrorum uigilaret diligentia: audierunt eum leui suu uerba sonare. Timentesque ne morti propinquis aliena loqueretur: ore loquentis aure adhibita. intellexerunt uerba sublimia edificacionis plena. de gloria celestium et inenarrabili leticia sanctorum. Dignum ergo iudicantes testem hys idoneum adhiberi. nunciauerunt abbati: qui statim uocatus affuit. Interim cecidit horologium. et occasione sumpta sic fieri cepit. Ach quoniam suauem noctem exegi. quoniam delectabili horologio temperando operam dedi: quoniam dulces concentus audiui: choris in celo psallentium interfui. In fatigabiles deum laudare non cessauit: quia quanto plus laudant. tanto plus crescit amor laudandi. et ineffabili modo hoc prouenit in usum gratissime quietis. quod nunquam uacant a laude creatoris. Hys aliisque multis dictis. faucibus arefactis uiribusque exhaustis: defecit loquens. Post modicum uocante domino sancta illa anima carne soluta est: ad dolores corporis ultra non rediit. sed ut credimus immortalis luce uestiendae: et perpetuum gaudiorum suauitate reficienda. **de morte**

Sigeri monachi de claustris. iiii.

Suit in eadem domo sacerdos nomine Sigerus. etate iuuenis. amator ordinis. sui corporis seuerus castigato: qui inter cetera opera uirtutum. sanctam dei genitricem et uirginem mariam ardentem diligebat: et quibus poterat modis alios ad amorem eius accendebat. Cum autem ac-

cessione sue hora imminerebat. eo quod infirmaretur et languor esset fortissimus: quidam conuersus homo sanctis huiusmodi uisionem uidit. Visa est ei tabula defunctorum pulsari: et ire cepit ad munientium fratris exitum. Et transitum habens per palatium operis mirifici. inuenit residentem in eo matronam reuerende dignitatis. cuius facies angelicam referebat gratiam. et niuem indimicta candorem. Denique tante diuinitatis presencia ausum prebente propius accedit: et familiariter uerba conserit dicens. Amantissima domina. quid cause habes ingredi ad nos. cum hoc non sit licitum matronis? Et illa. Speciali inquit iure fungor in domo ista: et uenio uisitare meos familiares et domesticos. Ille prius pro fratribus gerens sollicitudinem. ait. Ecce fratres nostri decedunt. iuuenes et senes et mediocres: et non est personarum acceptio. Quid inde nobis faciendum est? Et illa. Debetis decantare. te deum laudamus. Cum plura responderet: hec tantum uerba retinuit uir simplex et sine literis. Interim uo pulsata est tabula: et credimus pater dei genitricem utpote matrem misericordie fidei suo in morte non defuisse. **de morte adolescentis laici cum quo angeli cum moreretur loquebantur. v.**

Ea tempestate uenit ad conuersionem adolescens laicus. carnis integritate seruata: quod est magni diuine miserationis beneficium. Hic cum se caplo presentasset: consequenter languore correptus iunctus est. Quo iuncto: alius defunctus est. Cuius ex-

quos cum omnes interessent. infirmis interim sine custode relictis; audiuit a dolescens ille choros angelorum obsequia funeris agentium. et suauitate psallentium nimis delectatus est. Insuper quidam ex ipis presentialiter astiterunt ei: et allocuti sunt dicentes. Amice tu quid dicis? Placet ne tibi hac uice uenire ad nos? Et ille. Vehementer cupio dissolui et esse cum christo. Et angeli. Esto paratus. expletis presentibus exequiis; statim nobiscum ibis. Ille promissi haut dubius superni futurorum gaudiorum primitias iam corde presentiens; letus et hylaris redeunte infirmario rempandit per ordinem. Et adiecit. Sternite matiam. et pulsate tabulam. et que paranda sunt parate celerius: iam enim iturus sum ad dominum. Quod et ita factum est.

de oberto conuerso qui moriens celestem
erat in auduit armoniam. vi.
 Eadem domo laicus conuersus nomine obertus. uir moribus ornatus et actione circumspectus. a primis adolescentie annis deseruiens in ordine: ad omne iubentis imperium hylaris et promptus. Hic annis circiter triginta cum fratribus infirmis tam deuotum quam sedulum exhibuisset obsequium: ipse quoque diuersa inequalitate correptus est. et in magnis laboribus supiues annis quasi uiginti longum trahebat martirium. Verum tamen haec corpe inualidus. animi prouidentia non deerat. fratrum necessitatibus prudenter disponens omnia. Tandem languore inualecente: diem suum functus uita simul et doloribus ereptus est. Nocte beati stephani que proxima est natali

domini. pulsata est tabula defunctorum pro eo: et surgentes festinater aduenierunt fratres. orationibus munientes fratris exitum. Positus super matiam. extremum trahens spiritum. Dicta letitia cum adhuc uiuere uideretur: incepti sunt septem psalmi. Inter dicendum tamquam de leui sompno excitatus reuixit. circumferens oculos; iubente abbate repositus est in lectum suum. Quidam autem manserunt circa ipsum: cupientes audire aliquid ab eo. Postquam autem sibi redditus est: ita dicere cepit. Hic ego quid facio? Certe hic esse nolo. modo eram inter angelos. celestis armonie suauitate demulcebar: deputatus enim beato prothomartiri stephano. glorie ipsius consors et collega futurus. Hic ego quid facio: redire uolo. Post modicum iterum tabula pulsata est: et feliciter obdormiens in domino. prehabituus in sorte sanctorum.

de ceto conuerso qui audiuit angelos officia

exequiarum complere. vii.
 Eadem domo cetus quidam conuersus fuit. cui deus interioris hominis lumen contulit: dampna corporis celesti munere commutans. Dedit enim ei diuinas uidere uisiones: aliquando gloriam sanctorum frequenter penas malorum: assidue ipsum demonem flammis et ignis globos eructum autem. Mira sunt hec et munera dei. Ea tempestate cepit iste in exequiis defunctorum audire choros angelorum psallentium. modo cum monachis modo diuisim. Cum autem efferebantur corpora precedente conuetu. manebant angeli in choro. exequiarum officia complentes. Inter sanctus et pater noster

ineffabiles solebat audire iubilos: et
supra humanā estimationē dulces.
Hec celestis modulatio post deposicio-
nem dñi dauid. dulcor et magis intel-
ligibilis audiebatur. Diligenter autē
premonitus est ab abbate. ut diuine
gracie gratus existens. omnē humanā
gloriam excluderet: diuinū apud se
munus occultans. nec sanctū daret
cambus. Et respondit se tantū hoc
unico fratri suo carnali dixisse. Et i-
tellerit abbas lapsum hominis. Post
dies aliquot reuerso abbate. humili-
atus coram eo. celesti se careere benefi-
cio lacrimose confessus est. Et illucta
ei graui penitentia. que superbiēti
subiecta fuit. penitenti restituta ē
gratia. *de morte fratris hildebrandi cui
sua i spē uerū speciosi. dñi cōdicator*
Qum in extremis *deserebat. viii.*
ageret frater hildebrandus. ca-
bula pulsata conuētus accurrat. Quo
morientem circūstante. et exequias
celebrante: stetit frater quidā inter
alios. cui talem uisionē dñs ostendit.
Vidit. ex ecce alius conuētus supuēit
hominū albatorū: qui in loco quo
morientis iacebat speciosum ualde
puerū accipiens: cum gaudio mag-
no et cantibus abiit. Itaq; genuina se-
lias huius fratris substantia. a genūo
conuētū delata atq; deducta est. *No*
Quid est q in quorūdam iustorū
morte tam iustificati uidentur. Mo
Vna causa est. ut latens sanctitas
morientiū uiuentibus manifestetur.
Alia. ut eorū uirtutes quibus hoc
meruerūt imitentur. Tertia ut ius-
torū innocentia demonstraretur. Ver

bi causa. *de conuerso mortuo circa*
cui corpus candelas stare uise sunt.
In eodem cenobio quodam fratre. *ix.*
fauore nomine wernero. conuersū
aliquē quidam ex fratribus calump-
niati sunt sine causa: ita ut eiceretur
ab illis. Contigit post hec ut frater dē
moreretur: et iam dictus wernerus
interesset cōmendationi eius. Moris
autem tūc erat. ut aliquo sup matā
posito. fratres sicut occurrerunt ita
sine ordine steterūt: laicos fratribz
circa monachos stantibus. Corpore
mortui loto. uidit idem wernerus
multas candelas circa feretū stātes:
et omnes ardentes. In parte autē qua
ipē stabat omnes candelas extincte sūt.
Vnde miratus et territus. cum corpū
in ecclesiam delatum fuisset: ipē do-
minū sifridū traxit in parrem. con-
fessionem fecit. extinctionē candelarū
peccatis suis imputans: et inocētie
fratris manifestande. Reuersus in
ecclesiam. candelas inuenit: et omīs
ex omni parte ardentes uidit. *De*
morte herwini prioris. x.
Anno preterito defunctus est ibidē
dñs herwicus prior. uir gran-
deus et circa disciplinam feruentis-
simus. Qui cū sero putaretur mo-
riturus esse: multis qui conuenerāt
clara uoce dicebat. Non modo mo-
riar sed crastina die hora nona ero
ante sumū iudicem: de omnibus ope-
ribz meis ibidē redditurus ratio-
nem. Eadem siquidem hora exspira-
uit. In cuius transitu quidā cōfessi
sunt se angelos audiuisse. *No* Bñ
mortui qui sic in dño moriuntur. *Mo.*

Quanta sit in dño morientium beatitudo subiecta declarabit exempla. **De morte mengoz q̄ reuixit ad mādāni in sepelito abbatis. xi.**

clauistro conuersus quidam fuit noīe mengoz. uir simplex et religiosus: in coquina comētus seruientis. Accidit ut die quadam cum iuuenē quodā monacho. ebdomadario coquine lingua maderet. Qui cū minus caute pedem ad scandendū seruaret: monachus eūdem pedem diuitit. Deportatus in infirmitoriū cum nimis torqueretur. iunctus est. Instante tempore eundi ad caplū generale: dixit ei bone memorie dñs giselbertus abbas. Frater mengoz. non debes mori: sed expectabis me. Respondente illo. si in me fuit sciam: subiūxit abbas. Ego p̄cipio tibi. fuit ergo ad caplū. et moratus est diutius. Reuerso eo et ueniente ad portam: pulsata est tabula et campana. Interrogauit abbas cui pulsaretur. Dicente portario: quia fr̄ mengozo. respondit abbas. Ego deberem ei adhuc loqui. festinansq̄ ad orationem. cū uenisset in infirmitoriū: ille exspirauerat. Et cum se inclinasset ad mortuū: alta uoce dicebat. Frater mengoz. Et non erat ibi neq̄ uox neq̄ spiritus. Cumq̄ sedo idem nomen repetisset: respondit prior. Nolite uos fatigare. exspirauit enī. Tūc abbas se ad illius autem magis inclinans: clamauit dicens. Ego tibi preceperam ne morerere donet uenirem: iterum ego tibi precipio ut respondeas michi. Ad quod uerbū ille quasi de graui sompno excitatus: oculos

aperuit et ingemuit. Och pater inquit quid fecisti? Bene eram: ut quid me reuocasti? Vbi inquit eras? Respondit conuersus. In paradiso. Posita michi erat sedes aurea secus pedes dñe nostre sancte marie: et cū me reuocares adueit dñs ysenbardus sacrista noster. trahensq̄ me de sede eadem dicebat. Nō hic sedebis. inobedienter huc uenisti: reuertere ad abbatem tuū. Sicq̄ reuersus sum. Attamen promissū est michi q̄ eadem sedes michi foret seruanda. Vidi eundem ysenbardū in multa gloria: in cui⁹ pede apparuit macula. eo q̄ nobiscum existens inuitus iret ad labores. Post hec cum postulasset licentiam redeundi: respondit abbas. Modo uadas in pace. Et benedixit ei. Ad quod uerbū mor oculos clausit: et exspirauit. **Itē de morte gozberti q̄ reuiuiscens uisa uocauit. xii.**

Simile miraculū contigit in eadē domo. Cum esset ibidem nouicius dñs hermannus mīc abbas loci scē marie: sicut ip̄e michi retulit. uenit ad eum die quadam aliquis de senioribus dicens. Venite mecum. ego faciam uos audire in continenti que hūbetis audietis. Et dixit eum ad quēdam conuersū gozbertū nomine: q̄ mortuus fuerat et reuixit. Quem conuicti nescio quot sunt secuti: sperantes q̄ noui aliquid essent audieturi. Ad quos ille. Vos dñi numeratis ānos conversionis uestre: alius quadraginta. alius uiginti. alius decem. Ego uobis dico q̄ hūis est monachus ille siue conuersus. qui bene vno anno. uel mense. uel quod minus est vna

ebdomada. in ordine conuersatus est. Quibus cū amplius dicere noller: recesserūt. Ad quem nouicius. Rogo uos bone frater: ut aliquid michi referatis quod me edifice. Respondit ille. Ego cum iniper infirmarer. et essem in doloribus maximis: uenit ad lectū meū nescio quid. Cumq; primo tetigisset pedes meos. gradatim ascendēdo tetigit uentrem meū et pectus: nec tamen ex eodem tactu aliquid mali sensi. Tacto uero capite meo mor exspirauit. ductus q; sum in locū ante missinū et minus deliciasum: in quo diuersi generis arbores. ac multi coloris flores asperi. Occurrerūt et michi iuuenes speciosissimi: a quibus officiosissime sum salutatus. et ante dñam nrām celi reginam uirginēq; mariā cum multa alacritate deductus. Posita est michi sedes secus pedes eius. In qua cum sederem in multa cordis mei iocunditate: iussus sum redire ad corpus. De quo cū plurimū dolerē: consolati sunt me dicentes. Ne tristeris. quia sedes hec tibi reseruabitur: et post dies paucos redibis ad eam. Quos cum iturus interrogasse de statu futuro domus nrē: responderunt. Bonus est status eius presens sub abbate hoc giselberto: neq; plus ab eis obtinere potui. Circa terciū uō diem rursū exspirauit idem gozbertus. Audi miē quanta sit misericordia dei. **de finali contritione sacerdotis quiq; nigri monachi extemis**

An aliquot annos **.xiii.** in clauistro sacerdos quidam defunctus est: cuius uita talis erat.

In ordine quidem nigro factus fuerat monachus et sacerdos: in quo tantū profecerat ut prioratus officiū adipisceretur. Sed faciente inuidia dyaboli et propria temeritate. desertis castitatis et innocentie castris. abiit in regionem dissimilitudinis: pactum facere cum delectationibus suis. Aliquando autem penitencia ductus: p̄ monstratensis ordinis regularis effectus est. Rursumq; circumuēctus a sathana: in pristinos cecidit errores. Dehinc ad nrām ordinē se contulit. Iterumq; factus apostota uilis. uoluptatibus frenā laxauit: non erubescens domesticam uxoris collocationē. Nouissime diebus istis respectus a deo patre luminū. seculū cum concupiscenciis deseruit: ueniens q; hēmentode ingressum petiuit et obtinuit. Mor ad arma penitentie conuolans: confessionibus assiduus. lacrimis. oratione. et ieiuniis: omnibus uere penitendi formam prebuit. Decurso breui tempore: anno necdum dimidiato. tactus infirmitate lecto decubuit: non tamen indulgentius circa se agens. ceptū uiriliter consumabat agonē: mō psallens. modo orans. modo sanctā rei genitricem mariā salutans. Habebat etiā quasdam ipius saluationes. sine quibus nec uigilans nec dormiens inueniri poterat: quas ante horam exitus sui collo suo circumligauit in testimoniū fidei et bone spei sue. Rogabat autem assistere sibi dñm abbatem cū paucis fratribus: quib; sic prolocutus est.

Reuerende pater et dñi. peccator ego et penitens. testes uos michi apud deum esse cupio sincere confessionis et uere penitentie. Paratus enim sum ad omnem satisfactionem. quelibet tormēta quolibet subire labores: si deus michi uitam donauerit. Nichil durum nichil difficile. nichil impossibile amant et uere penitenti. Sic uere compunctus et uere penitens benedictiones et gratiarum actiones adhuc in ore habens: deo felicem reddidit spiritum.

Non. Puto qd hy qui sunt in fructu. sepe pro suis fratribus adhuc peregrinātibz deum exorant. *Mo.* Hoc sermo sequens declarabit. *De rudingero mo cu bñs dauid finē suū pñit.*

Huit in eodem claustro. *Am.* Monachus quidam rudingerus nomine: sed in nomine suū rudis satis in conuersatione. In ordine sūcē minus ordinate uixerat: et quod deterius erat sepius apostotando. tempore penitentie sibi concessē inutiliter consumpsit. Circa finē uite sue reuersus et receptus: ydropisi morbo percussus est. Qui cum die quadam ante lectū suū sederet et orationes aliquas diceret: beatus dauid ante annos decē defunctus in effigie nota ingrediens cum duobus eque defunctis. ait. *fiat rudingere: quid agis aut quomodo habes.* Sic respondebat illi. *Sicut homo pauper et infirmus. Corpus per tumorem distenditur: et quod me plus angit multorum criminum mole conscientia grauatur.* Quē sanctus consolans dixit. *Dui quidem male uixisti: sed hodie scias te moriturū.*

Ego dñm nrām sanctam mariā dei genitricem. et reliquos sanctos pro te rogaui. et duos eos inueni: et nisi exauditus fuero totū celestem exercitū mouebo. Sic qd disparuit. Quod cum ille dñs hermano abbati qñqz sanctorū apostolorum decano tunc priori in hēmentode recitasset: respondit ille. *Bone dñe rudingere uos estis uir prouecte etatis et infirmus et cito moriemini: nolite dicere nisi ueritatem.* Bene nouerat uitā eius. Respondit infirmus. *Si non fuero mortuus hora nona diei: falsa sunt que dixi.* Quid plura? Hora predicta monachus moritur: et de uisione prior certificatur. *Mo.* Puto demones multū fecerere cū tales eis subtrahuntur. *Mo.* Sicut sñ angeli morientū animas deducere nituntur in celum: sic angeli mah eas detrudere conantur in infernū. *de morte gerūgi conuersi quem hoies nigri et uultures obseruabant. xv.*

Mortuus est in eadem domo qdā conuersus nomine gerūgius iste ante conuersionē quondam episcopus corporū treuerensū. succellere tamē fuerat dispensator: et durus pampetū exactor. Tandem quondam amonitione persuasus. hēmentode uenit ubi in habitu seculari tempore aliquāto de proprio uixit. *factus* graui infirmitate: magis timore gehenne qm amore patrie habitū induens: in infirmitatē conuersorum deportatus est. *Qui cum ad extrema deuenisset. et in lecto suo solus iaceret: aspiciente quodam*

conuerso nomine ludone: vultures
aduolantes, in pueri lecti eius resede-
runt: cum quibus homines tetri,
magnum atque deformes nutantes, cum
dem circumsteterunt. Iam dictus ludo
de uisione primū admirans, et post
paululū quod demones essent qui mori-
entū animas quasi electi presto-
lantur recognouit: alta uoce clama-
uit. Quid statim ibi o dñi? Egre-
diuntur. Qui dñi minime obedierunt:
Secundo clamauit. Ego uobis pre-
cepto in nomine dñi ut exeat. Ad
quod uerbū mox uici egredientes, et
vultures auolantes: nusquā com-
paruerunt. Iacebat autem idem ludo
infirmus in lecto opposito, uir senex
et religiosus: corpore uirgo. Quātū
uero agonizantibz fratrium presē-
tiū prosit oratio: eadem uisione de-
clarabitur. *de morte conuersi super
quem residebant corui cū agoniza-
ret a colūba expulsi sunt. xvi.*

Circa idem tempus alius qui-
dam conuersus illic morieba-
tur. homo ponderosus et tardus: et
ideo ceteris despectus. Qui cum po-
situs fuisset super matram, finisq;
eius adesset: duo corui aduolantes
iniquitate grauauerūt circa illū: tādē
in trabe que capiti eius inniebat,
residentes. Quos ut uidit frater hē-
ricus cuius sepe in superioribz me-
mini, demones illos esse suspiciens:
quid miri facturi essent exspecta-
uit. In eam pulsata est tabula:
acutus conuentus. Cumq; crux
inferretur, columba in uia illā
procedens, ostiū infirmorum prior

intravit, et super iam dictam trabē
uolitans: inter eosdem coruos media
resedit. Cumq; cum illis decertaret,
hinc inde alis eos uerberans, tandem
adapta uictoria et de domo elimina-
tis: quā in loco coruorū tam diu resi-
debat, donec conuersus exspirasset:
et donec locus et feretro impositus
eodem loco restitutus fuisset. Quē
cum in oratoriū fratres deportaret,
columba eadem auolans crucem
precebat, sicq; nusquā comparuit.
Quātū illic sit demonū conuulsi-
ubi hī moriūtur qui eis seruerūt:
sermo sequens ostendit. *de morte*

Hononis de malberg mōchi i clau-
stro. xvii.
B. malberch, uir potens et diues
in seculo, tam ualens in militia ne-
dicam in malicia, quā uigens in pru-
dentia seculari, ante finem uite in
hēmenrode habitū suscepit regula-
rem. Et quia temporis longinquita-
te non poterat, morū probitate dies
suos diuidere satagebat. Vbi adeo
profecit, quod qui uocauerat eum ad
suū seruiciū non solum ei ueniam
prestitit delictorū: sed et tali ordine
precoquitū ei fecit finem suū. Habe-
bat conuentus protholariū pulcher-
rimū: quem equitae sue propter feni-
nobilem deputauerat. Quem cū uir
nobilis henricus de ysenbergh concu-
pisceret: neq; precio habere posset, hoc
actum est, ut absconle subtractus ei
transmitteretur. Quem cū minime
redderet, missus est predictus homo
qui eidem henrico fuerat in seculo
amantissimus. Et cum nichil perficeret:

uidens hominē obstinatū. irruente in
se in post patuit spiritu dei. ad diuinū
annū iudiciū appellauit: diem ei pre
figens. **H**enricus uero appellationē
contempsit: et hōno domū rediens oī
bus modis quibus potuit. ad eundē
diem se preparauit. Dicebat igitur
abbati. **D**ñe sexta feria crucē accepi.
sexta feria transiretaui. sexta feria ī
capella mea me uobis tradidi: sexta
feria habitū suscepī regularem. deus
sexta feria laborū meorū michi resti
tuet mercedem. **E**xpletus uero iā tri
annis in sancta conuersatione: febre
corruptus est. **V**isitatus ab amicis:
se dixit tertia die moriturū. **E**t scū
est ut moreretur die tertio sicut ipē
predixerat. **E**o tempore erat mulier
obsessa in meyen que hora mortis
eius liberata est: et uenit ad sacerdo
tem suū dicens demonē exisse. **P**ost
paululū uero rediens dyabolus: gra
uius uerare miseram cepit. **A**dducta
est ad sacerdotem. qui quasi concōnā
do cum dyabolo: cepit eum interroga
re et dicere. **M**iser tu erueras. **I**ta est
inquit. **E**t ubi ait fuisti infelix. **R**es
pondit hēmentē. **E**t quid inquit
ibi fecisti. **A**d quod dyabolus. **R**oni
cho ibi iacebat super matiam: et de
bebat mori. **A**d cuius transitū festi
nātes pene quindē milia sociorū
meorū. cū maximo tripudio hic trā
sibant. **E**t uidebar michi nūquam
gaudiū aliquod habiturus: nisi cū
eis iuissem. **S**ciens autem uas istud
michi traditū me amittere nō posse:
reliqui illud ad tempus. et iui cum
eis. **D**ixitq; sacerdos. **Q**uid actū est

ibi. **R**espondit dyabolus. **S**i puenie
rūt maledicti confusam illi. et circū
stantes cadauer ita valde populare
ceperūt: q; nullus nrm propius acce
dere ausus fuit. **D**ixit iterū sacerdos.
Et ubi deuenit anima. **R**espondit de
mon. **A**d pedes altissimi. **E**t uidete bo
ni homines. quanta uobis iniuria sit
illata. **H**omo iste uobis serui erat pl⁹
qm̄ quadraginta annis. ad omnem
uoluntatē nrām nocte ac die paratiss
simus: et modo tribus annis tantū
alteri seruauit dño. et ille uobis abstu
lit eum. **C**um igitur uobis anima
auferretur: furore cōmoti. inuicem
tota debachacione grassati sumus.
Et ego modo non habeo ubi me uin
dicem. nisi in hoc uasculo quod michi
traditū est. **T**ransactis autem paucis
diebus postqm̄ res pmissa comperta
est claustro: heruicus quidā mona
chus per partes illas transitū habe
bat. **Q**ui sciens quia dyabolus meū
dax est. et pater mendacii: experiri
uoluit huius rei ueritatem. **D**iner
tens igitur ad obsessam mulierem:
inter signū quo credi posset q̄stuit
a demone. **A**t ille primo noluit confi
teri: sed a monacho iuramentis con
strictus. dixit. quia abbatulus tuus
manū morientis in manu sua tenu
it. **C**ui rei monachus ille constans. a
lius eius uerbis credi posse consensit.
Henricus uero de ysenburgh audies
eum prefixo die defunctū. pelli sue
ualde pertimuit: et cū multa festi
natione ad claustrū uentens. dexte
rū super be retentū. nudis pedibz
manu propria ad defuncti sepulchrū

adduxit: penitentiam agens apud il-
lum. Hec michi de obitu monachoru
claustrensiū comperta sūt. Mors ko-
nonts aliorū militū obitus ad memo-
riam michi reuocat: qui male quidē
vixerant. sed felici fine decesserunt.

De morte ludolfi monachi de porta.

Erat quidam *Capit. xviii.*
miles in saxoniam ludolfus no-
mine. tirānis actione. Hic cum die
quadam uestibus nouis atq; scarla-
tis indutus in uia equitaret: rusticū
cum curru obuiū habuit. Cuius cū
uestimenta ex rotariū impulsu luto
aspergerentur: quē utpote miles sup-
bus cōmotus ualde. extracto gladio.
homini pedem amputauit. Qui pos-
tea deo miserante de peccatis suis dolēs:
in domo ordinis nr̄i que porta uocat
factus est monachus. Non multo post
in grauem infirmitatem incidens. cū
coctiore mala a se cōmissa deplangēt.
et maxime abscissionem iamdicti pe-
dis: infirmario se consolanti respōdit.
Non potero consolari: nisi uidero sig-
na iob in corpore meo. Et ecce post dies
paucos cicatricem ad instar fili coccinei
contemplatus est circa talū suū: in eo-
dem pede et in eodem loco ubi rustico
pedem truncauerat. Qui paulatim
cepit cōputrescere: ita ut uermes de
eo scaturirent. Tunc repletus gaudio
ait. Modo de uenia spero: quia signa
iob in corpore meo uideo. Sicq; in mul-
ta cordis contritione atq; gratiarū
actione inualecente morbo. spiritū
reddidit. Hec michi relata sunt ab ab-
bate luonte: qui filius est domus su-
pradictę. *De morte alardi monachi cui*

xpi cum matre mortuo apparuit.

Hicuius cuiusdā . *xix.*
militis mortem ualde p̄nosam
retulit michi adam monachus de luc-
ka cuius sepe memini. Erat inquit
in saxoniam miles quidam alardus
noīe. qui uir tante probitatis fiterat:
ut in primo tornamento in quo mi-
les factus est manu propria quatuor-
decim dextrarios acquireret. Qui sicut
uir prudens eundem honorem tempo-
ralem non suis uiribus sed deo ascri-
bens omnia restituit: et sodalibus
cum seculo ualedicens: in lucka mo-
nasterio nr̄e religionis habitū suscep-
pit. Et quia electos suos probat dñs:
tanta illū infirmitate flagellauit.
ut uermes de eius corpore indefinēter
scaturirent. Quorū fetorem simul et
horrorem cū ministri sustinere non
possent: ait abbas predicto ade. Quid
faciemus frater cum homine isto.
Respondit ille. Dentur michi quatu-
or lintheamina: et ego pro xpi noīe
curam illius suscipiam. Quod cum
factum fuisset. assidua pannorum
mutatione fetorem temperauit tam
sibi qm̄ egroto. Cumq; dies adesset re-
munerationis tante paciēcie: ait
ade. Stermite michi mattam et pul-
sate tabulam: quia dñs uocat me
Et fecit sic. Veniente conuentu post
dictam letaniam. cum omnes pene
ad lacrimas uerbis compūctis
mouisset: subiūxit. Modo te dñi
mei dilectissimū. et dicte nullas nr̄as
quia saluator mūdi et gloriola eius
genitrix uirgo semper maria. cum
angelis et multitudine sanctorū.

illuc uenturi sunt. **P**ostea reuertimur
cum eis: quia animā meā suscipient.
Interim dum missas dicerent sicut
michi retulit adam: alardus spiritu
prophético omnia quę in oratorio
agebantur indicauit dicens. Tales mis-
se a talibus sacerdotibus. ad talia al-
taria celebrantur. **E**timratuſ ē ual-
de. de homine laico. Rediunte cōuētū:
ille uultu iocundo sic ait. Ecce xp̄e cū
matre et sanctis suis presens est. ha-
bentes manus sub mento meo: et iā
suscipient animā. **N**ec michi creda-
tis: si in instanti mortuus non fuero.
Ad quod uerbū mox expirauit: morte
uerba confirmans. **D**e cuius corpe
statim tantus odor exiit: ut omnes
illius suauitate reficerentur circū-
stantes. **D**e milite occiso qui ad inuo-
cationē dñi nōis saluatus est.

Miles quidā sceleratissimus. **X**.
Ab inimicis suis captus et occi-
sus est. **Q**ui cum moreretur: hec illi
ultima uerba fuerūt. **D**ñe miserere
mei. **I**n cuius morte quidā obsessus
est. **Q**uem cum post dies paucos atro-
cius ueraret. interrogatus respōdit.
Multi congregati fuimus in morte
militis illius. sed quia nichil ibi opti-
numus: amplius in hoc uero uascu-
lo me vindico. **R**equiritus de causa:
subiecit. **T**ria tantum uerba mo-
riens protulit: propter quę potestātē
nrām euasit. **E**cce huic predom ob
inuoationē dñi nōinis sicut
lateoni in cruce. tormentū uersum
est in martiriū. **N**o In hoc exēplo
satis considero: q̄ penitencia uera nū-
qm̄ sit sera. **M**o Duo subiūgam

exempla: per quę cognosces q̄ extre-
ma contritio sit ex multa misericor-
dia dei. **D**e friso qui sine sacramē-
tis obijt satis a filio suo p̄monitus.

In frisia nuper homo quidam. **X**.
diues infirmatus est. **H**abebat autē
filium monachū et sacerdotem in clauo
campo domo ordinis nr̄i. **P**ro quo
cum misisset quasi pro salute anime
sue: nescio quo dei iudicio sine confes-
sione sine uiatico: et sine functione
mortuus est. **I**te de friso occiso q̄
ante mortē oīa sacramēta suscepit.

Circa idē tempus. **X**.
In eadem prouincia alius qui-
dam friso hostibus suis occurrens:
vulneratus est ad mortem. et occisi
sunt duo filij eius. **C**umq̄ patrem
occisores estimarent mortuū: abierūt.
Comperito tanto scelere magister
grangie in bethwerde. adducto plau-
stro oculos superposuit: et cū patrē
adhuc spirare uidisset. clamauit. **V**i-
uitis adhuc dñe? **C**ui cū ille minime
responderet. timens hostes esse: sub-
iecit conuersus. **E**go sum ne timea-
tis. **T**unc ille. **A**dhuc enī uiuo. **M**or-
tuatus in uehiculo. deportatus est
ad grangiam: peccata sua confess⁹
est. cōmunicauit et inunctus est. **S**ic
q̄ spiritū reddidit. **E**cce. prior cum
tempus haberet penitendi. et filius
eum de salute cotidie moneret: oī-
a neglexit. moriens impenitens. **A**-
lter uero semimortuus. oleo miseri-
cordie et uino penitencie ueri sama-
ritani confortus: de stabulo trāsiiit
ad palaciū. **E**cce in hīs impletum
quod scriptura dicit. **C**ui uult mise-

retur. gratiam infundendo. et quē vult inducat. gratiam non apponendo. *de wigerio milite q̄ a saracenis occisus*

est. xxiii.
In dyocesi traiectensi miles quidam extitit nomine wigerius in actibus milicie nominatissimus. In prima expeditione dei munere compunctus. cruce signatus mare transiit: tam fortiter et instanter saracenos impugnans ut tam regi iherosolimitano qm̄ ceteris xpianis esset dilectus et acceptus: et nimis tristis nimis odiosus. Qui cum per annū integrū saluatori ibidem strenue militasset. et repatriare cognasset: die quadam in oculis eius in conflictu secus eius occisus est. Cuius animā in specie columbe celos uidens penetrare: compunctus de uisione dicebat intra se. Quid agere proponis o miser: Si reuersus fueris uicia reperes dimissa. et erūt nouissima tua peiora prioribz. Et tunc fortius agens solito: die quadam conflictū intrauit et occubuit. Cuius caput saraceni prescidentes. cum multa gloria circumtulērunt: xpiani uero corpus capientes atq; sepelientes: ecclesiam super ipm̄ fabricauerunt. *de theoderico de rulan q̄ orans ad sepulchrū dñi ut moreretur precibz obtinuit. xxiiii.*

Circa illa tempa theodericus de rulan. uir potens et diues: deuocōis gratia profectus est iherosolimā. Prostratus ante sepulchrū dñi: huiusmodi fudit orationē. Dñe ihu xpe qui oīa uolsti. si non habeo me emendare a uicijs pristinis. non me permittas uertere in terram meam: sed ut hic michi mori

ri liceat concedere. Audiuit hanc orōnē alius miles compater eius. et ait. O rastis ne bene hodie compater: Ecce inquit. Dicente illo: et cui uultis dinutere uxorem et liberos uestros: Respōdit theodericus. Melius est ut illos deseram: qm̄ animā meam perdam. Et exaudita est oratio religiosi militis. Et post paucos dies defunctus ē: conuictus ciuibz celestis iherusalē. Qui prope sc̄ dñs oīibz inuocantibus eum in ueritate: mors alterius demonstrat. *de morte monachi qui uiuere recusauit propter abbate*

in ostbrug / inordinatum. xxv.
In ostbrug / inordinatum. xxv. monasterio dyocesis traiectensis. monachus quidam fuit tenax iusticie. Zelum habens discipline. Cūq; mortuo illius tempis abbate. et is q̄ hoc anno defunctus est ei per electionem substitueretur: ille sciens eum uirum secularem atq; incontinentem. ingemuit dicens. Heu modo disciplina domus nre peribit. Est enī de ordine nigro monasteriū aliqui diues satis: et ait. Dñe ihu xpe peto ne scias me diutius uiuere: ne uideam desolationem huius monasterii. Cumq; induci non posset ut eundem eligeret siue professionē faceret: ait ad eum mēte tranquilla. Deus nouit q̄ diligam uos: sed scio q̄ religio domus huius destruetur per uos. Mane dñi missa ab eodem abbate iungi se petiuit: et uite obtinuit. Contradicente abbate eo q̄ sanctissimus uideretur: respōdit. Hodie oportet me mori. Deinde strata matra se in ea reposuit: et per tabulā conuentū uocari fecit. Perditis ora

de moribus

nonibus cum minime moreretur. surrexit: stolamque in qua missas dicere consueverat collo imponens. coram altari more agonizantium se reposuit: hanc fundens orationem. *Dñe sancta uirgo maria. si unquam per hanc stolam missam celebraui tibi placente: suscipe animam meam in hac hora. Exauditus est iustus et exspirauit: et secundum uerbum eius domus illa tam in spiritualibus quam in temporalibus ualde defecit. Nec michi relata sunt a quodam abbate ordinis nri: nec non ab euerhardo monacho eiusdem cenobii. *De abbate qui in bawaria incendio suffocatus post mortem miracula fecit. xxvi.**

An te hoc quinquagesimum dux bawarie unum ex abbatibus ordinis nri ad se uocauit: nescio quid cum eo tractaturus. forte preparatus est ei lectus in horreo. Qui dum dicto completorio isset cubitum: lumen quod a conuerso positi fuerat infixum in stramine cecidit et in flamas profecit. A quibus abbas excitatus. cum ostium exire non posset: in modum crucis se in terram prosternens. exitum suum domino commendauit. Comperto incendio dux cum militibus et omnibus qui aderant occurrit: reiectisque lignis ac stipulis abbatem semivivum extraxerunt. Et ecce circa pectus eius apparuit capella cum reliquiis: uentre uero illius cathena ferrea stringebat. Quibus uisis dux compunctus dicebat. Videte quod sancto uiro isti uestimentorum asperitas sufficere non potuit: nisi etiam cathenam superaddideret. Sepultusque est transbone in ecclesia maiori. Post

dies paucos cum duo milites in eodem loco missam audirent: unus sepulchrum eius ascendit. Ut autem deus ostenderet qualis esset meriti illic tumultus: miles tam uehementer in pedibus ardere cepit. ut cessans clamaret. Quod comperto alter respondit. Sepulchrum est illius combustum abbatibus. Et illa die habitus est in magna ueneratione.

de morte inclusi de scto marimmo in ecclesia colonia. xxvii.

Sancti marimmi in colonia. tempore meo quidam fuerat inclusus. cenobii eiusdem iniciator. Est enim illic congregatio sanctimonialium. Hic ante conuersionem concubinam habuerat. Et quam simul portauerat similem suscepit penitentiam adeo duram: ut interque cingulo ferreo uentre suum ligaret. Ipse uero in predicto loco se includens: missas suas celebrando domino uacabat. cui illa foris in habitu religioso necessaria ministrabat. Adueniente tunc uocationis eius diuinum eussidum terram sancti andree uocauit: confessionem fecit. uitam reuelauit. Cui ille in uirtute sancte obedientie precepit. ut circulum sinneret deponi: quod et fecit. Sicque eo defuncto mulier post paucos dies cepit infirmari: et quia timuit quod sacerdoti acciderat secretum suum prodere noluit. Cuius uirtutem deus non sinebat esse occultam. In hora uero qua exspirauit. uinculum eius dirupit. Cumque fines illius ligature ferree. tunicam in qua moriebatur ex utroque latere suspenderent: multe matrone femine sancte exitum prestolantes. postquam rem cognouerunt: de tanto miraculo deum glorifi-

cauerunt. Hec michi relata sunt a filia
sororis predicti sacerdotis. **De morte de
monialis niuelle circa cuius
corpus nouem circuli reperiuntur. xxviii.**

Nin brabantia apud niuellam monaste
rio sancte gertrudis uirginis. puella
quedam nobilis extitit: clementia nomine.
Hec cum suadente dyabolo lapsum
carnis incurrisset: tunicam innocentie
quam polluerat, cotidiana lacrimis
mūdare satagebat. Sic dedita erat o
peribus misericordie. ut omnes suos
redditus pauperibus erogando: nichil
pene sibi retineret. Tempe quodam
circa hyemis principium. cum fere nuda
esset. nimisq; egeret: sedens iuxta alta
re sancte gertrudis sic orauit. O dulcis
suma dñia quomodo tibi seruiam in
hac hyeme. cum nichil habeam. Eadē
hora superueniens quidam peregrin⁹.
cum ad memoriam iam dñe uirgis
orasset: quūq; solutos in sinu clemencie
iactauit et abiit. Hoc quasi pro mi
raculo ip̄a uigero monacho uillari
ensi retulit et ipse michi. Cum autē
moreretur. inuēti sunt circa corpus
eius nouem circuli ferrei. **Itē de osilia
leodicensis que circulis ferreis se liga**

Don est dñi uerat. xxx.

Non est dñi uerat. xxx.
q̄ uirgo quedam leodicensis
osilia nomine: cui quidam nupserat
meteri. Quo mortuo quia pulchra
erat ualde. canonicus quidam leodice
sis illam duxit in tantū illā amans:
ut per clausuram ab humanis aspec
tibus illam remoueret. Post cuius
mortem illa de suis peccatis dolens. iux
ta ecclesiam sancti seuerini se reclusit:
ubi ex nimia contricione sepe lacrimas

sanguineas fudit. Insuper et uinculis
ferreis se ligari fecit. Cum quibus cū
stetisset in oratione: omnia dirupta sunt.
Timens uero eadem uincula deo non
esse accepta: secundo ligata est. Quod
cum confessa fuisset abbati sancti
lamberti: dolentem consolans ait.
Qui dixit marie magdalene dimis
sa sunt tibi peccata tua: ip̄e uincula
tua dirupit. Sicq; consolata est. **De
morte gerbrandi abbatis claricampi.**

Ante quadringentū .xxx.
gerbrandus abbas claricampi
in frisia cum abbate nro de capitulo
rediens generali. in uia infirmari ce
pit: ita ut cum maximo labore soma
cum pueniret. Ibiq; diem clausit ex
tremū. In ip̄a hora mortis eius: sanc
timonialis quedam de syon que dom⁹
est ordinis nri p̄tinentis ad claricampū.
facta in mentis excessu: uidit animā
eius ab angelis in celum deferri. Expres
sit etiam domū et locum sepulture ex:
nec non et habitū in quo sepultus est.
De morte udelholdis sanctimonialis.

Nin monte scē wallburgis .xxxi.
sanctimonialis quedam fuit udelhold
nomine: femina bona et satis feruens
in religione. Hec cum iam agoniza
ret sicut audiui a sororibus que p̄sē
tes erant: manū extendit contra osti
um dicens. Ecce nūcius dei foris stat:
expectans animā meam. Sicq; post
modicū reddidit spiritū: ab eodem ā
gelo deducendū in paradysum. Hoc
etiam scias q̄ sepe a mortuis uiri uo
cantur. Verbi causa. **De morte con**

radi cellerarii nri. xxxii.
Ante paucos annos haddicus

sacerdos et cellerarius noster maior. in
sompnis apparens successori suo con-
rado: tunicam propriam ei tradidit
induendam. Quam cum ille induisset:
infirmittate preuentus pos dies pau-
cos defunctus est. *De morte conradi
monachi nri que richwinus uocauit*

Nondum annus elapsus *xxxiii.*
est. q. lambertus monachus nri
nocte diuina in choro obdormiens. rich-
winu cellerariu nri ante aliquot a-
nos defunctu choru intrare conspexit.
Et cum anueret ei manu dicens. frater
lamberte ueni simul ibimus ad reu:
ille sciens eum mortuu. reuinit et ait.
*Credite michi non ibo uobiscu. A quo
cum repulsam pateretur. ad oppo-
situm choru se uertens. quedam senem
monachu qui circa quinquaginta
annos militauerat in ordine. simili
signo ac uerbo uocauit. Quem ille in ge-
serutus est. capucio capiti imposito.
Sequenti die infirmari cepit: et post
breue tempus defunctus est. et in eade
cuculla sepultus.* *de morte gregorii
de armenia que mater defuncta uo-*

Hemina quedam *cauit. xxxiiii.*
religiosa de armenia cum filio
et filia ueniens coloniā. in maiori ec-
clesia ieiunijs et orationibus deo ser-
uebat. Vocabatur autem filius gre-
gorius: homo simplex et sacerdos. No-
men sororis maria. Matre autem de-
functa. infra tricenariu gregorius et-
iam ad extrema deductus est. Cum soror
coram illo sedens lacrimaretur: ille
consolans eam ait. Noli flere. quia
mater nostra uocat me. Et illa ubi est:
respondit. Ecce coram me stat. Sicq

anima illa sancta carne soluta est.
Corpus uero inter canonicos sepultu
est. *De conuerso de Cuma qui prop-
ter obuij reuersus e ad corpus. xxxv.*

Conuersus quidam de cumia que
domus est nri ordi cu die quadā
missus ab abbate suo nauigio trāstret
per fluuiū quod fluit per saxoniam:
nauta ab eo nauiliū requisuit. Qui cu
diceret se non habere. respondit. Date
michi pro pignore cingulu uel culdel-
lum uestru. Non possum inquit hys
carere. Et adiecit. Ego promitto uob
cum ordine meo: q dimidiu denariu
uobis remittam. Et dimisit eu nauta.
hæcens ab eo conuersus. eo q res mo-
dica uideretur promissu pūpendi:
nichil remittens. Non multo post in-
firmatus. cum omnibz qui aderant
mortuus uideretur: anima egressa.
cum ad requiem ascendere uellet. pre-
dictu dimidiu denariu cuius in cōfes-
sione non meminuit ante oculos habe-
bat. Qui adeo creuit: ut mūdo maior
uideretur. Cumq sursum nitenti sep-
obstiteret. neq aliud esset quod ani-
mā impediret: ad angeloru petitionē
pmissa est redire ad corpus. Miratibz
cunctis uisionem retulit: et missus
est ab abbate nauta integer denarius:
sub omni celeritate. Quem ut ille rece-
pit: eadem hora conuersus exspirauit.
Hec michi narrauit abbas linonie. al-
serens sibi recitata a predicto abbate.
*de monacho q propter cucullā quā
mortu exuerat prohibet e nre paradisi*

Hic annos paucos in regno *xxxvi.*
francoen quadam domo ordinis
nri. monachus quidam bone uite

laborabat in acutis. Qui dum duplici calore torqueretur. infirmitatis et aeris: rogauit infirmariū quatinus sibi liceret cucullam exuere: et induere scapulare. Quod ille concessit: compassus infirmo. Qui cum abiret: reuersus infirmū reperit exspirasse. Non modicum ex hoc turbatus. domū clausit. scapulare extraxit. cucullam ei induit: sicq; in matram illum ponens. tabulam pulsauit. Deportatus in oratoriū. proxima nocte cū monachi scdm consuetudinē circa corpus psalmos legerent: ille in feretro se erigens et circumspiciens monachos uocauit. Qui cum territi fugerēt omnes in dormitoriū excepto subpore qui constancior erat. ait illi. Nolite timere ego sum ille frater uester. q̄ mortuus fui et reuixi. Vocate michi abbatem. Accedente abbate. ait ille. Dñe cōfiteor uobis. q̄ sic atq; sic mortuus sū. Ductus uero ab angelis ad paradisu. cum putarem me libere posse intrare: accessit ad ostiū sanctus benedictus et ait. Quis eñ es tu? Qui ego respondi. Monachus sum cisterciensis ordinis: subiecit sanctus. Nequaquā. Si monachus es. ubi est habitus tuus? Ille est locus quietis: et uenis cum habitu laboris. Qui cum circumgisssem muros eiusdem felicissime mansionis. et seniores quo scā magne reuerētie illic conspexissem: vni illorū qui ceteris benignior uidebatur. ut pro me intercederet supplicavi. Cuius interuētū permittis sum ad corpus redire: ut sic a te habitu recepto merear ad promissā beatitudinē introire. Quo audito abbas cucullam in qua iacebat ei extraxit:

cucullam qm̄ in infirmitate exuerat ei reinduebat. Sicq; accepta benedictōe: rursum exspirauit. Vocatur autem domus in qua contrigerūt. szere. Abbas de relazhusen per nos transiens retulit nobis hoc miraculū. dicens se audiuisse a priore et conuentu iam dicte dom̄. *de ciue stratzburgense cuius anima*

ad corpus rediit. xxxvii.

Simile ex parte contigit hoc anno apud stratzburgh. Cum quidam ciuis ibi defunctus fuisset. et in feretro posset: anima eius ad corpus reuersa est. Et cum clamaret. quomō ueni huc: uocata est uxor eius. Ad quam ille. Dei misericordia reductus sum: et hoc tibi dico nisi omnia que habemus relinquamus. non poterimus saluari. Sicq; omnibus prout poterat salubriter dispositis: infra triduiū mortuus est. fuerat eorum substantia de malo acquisita. *Ad* Quid est quod maxime morientibus possit subuenire? *Ad.* Confessio pura atq; contritio. Ecce exemplum *de magistro thoma theologo qui uidit dyabolū in morte. xxxviii.*

Magister thomas theologus cum in presenti expeditione in castro peregrinorū in camera quadam esset moriturus: uidit dyabolū in angulo stantem. Quem cum cognouisset: uoce ut beatus martinus allocutus est ei dicens. Quid hic astas cruenta bestia? Dic michi quid est quod maxime uobis noceat? Cumq; ille nichil responderet: scolasticus subiūcit. Aduro te p̄ deum uiuū qui iudicaturus est uiuos et mortuos et seculū per ignē: ut dicas michi huius interrogacionis ueritatē.

Ad quod demon respondit. Nichil est in ecclesia. q̄ tantū nobis noceat. q̄ sic virtutes nostras enervet: quomō frequēs confessio. **Quādo inquit homines in peccatis sūt mortalibus: omnia mēbra ligata sūt. et non possunt se mouere. Cum uero peccata eadem confitentur. Statim liberi sūt. et mobiles ad omne bonū. Quo audito doctor ille bonus. et crucis xp̄i fidelis predicator: letus exspirauit. De morte iustorū hec dēa sufficiant. Qm̄ misere qm̄ horribiliter moriantur usurarij et auari: quibusdam tibi pandam exemplis. **De usurario merente cui mortuo crumena cū denarijs consepulta est. xxxix.****

In ciuitate merensi sicut michi narrauit abbas quidam ordinis nr̄i. usurarius aliquis defunctus est: auarus nimis. Qui cū moriturus esset supplicauit ut ori sue. ut crumena denarijs refertam iuxta se poneret in sepulchro. Quod cum illa fecisset quanto secretius potuisset: tamen latere non potuit. Accedentes aliqui sepulchriū latenter aperuerunt: et ecce duos ibi conspiciantur bufones. vnū in ore crumene. alterū in pectore. Ille denarios ore de crumena extraherat: iste suscipiens cordi eius immittebat. Ac si dicerent. Nos pecunia faciabimur coruū insaciabile. Quibus uisus illi timore percussus: terrā reiectes fugerūt. Non minus horrendū est qd̄ sequitur. **De usuraria in frethen que mortua denarios numerantes imitabatur. xl.**

In uilla frethen **batur. xl.** que ad vnū miliare distat a colonia. matrona quedam morabatur. iuxta nomine: moribus sanctis composita.

sed usuraria. De quo uicio cū sepius argueretur a gerlaco superiore nr̄o. qui tūc tempis ecclesiam iam dicte uille regebat: emendacionē promisit s; non seruauit. Tandem in peccatis suis mortua est: et propter timorē corporis ne feteret posita super terram. **Et ecce dyabolus manus eius et brachia mouit. ad instar numerātis pecuniam. Missum est pro gerlaco. ut dyabolū a ueracione corporis exorcismis cohiberet. Quod cū fecisset corpus quieuit. Et cū adiuuare cessaret. illud non cessauit: nūc crura nūc manus mouēdo. Tunc tollens haristas aque benedictę intinxit. et ori eius imisit: que illa audissime masticare cepit. Tandē tollēs stolam cū exorcismo collo eius circumligauit: sicq; demonē ab eius corpore compescuit. Erat ibi eodem tempore rusticus quidam qui dicebat sacerdoti. Sciatis dñe. q̄ dyabolus in hac nocte stupenda operabitur in corpore hoc: referam enī uobis simile quod tempibus contigit puericie mee. **Ite de usuraria de bachem cui aīa a demonibus in spece coruorū emissa est. xli.****

Iuerat in bachem uilla. prima famosa quedam usuraria. Hec cum moritura esset: campū totum coruis ac coruicibus uidit repletū. Et clamauit fortiter. Ecce modo appropinquant ad me. Et adiecit. Ori. ori. modo sunt in tecto. modo in domo. modo pectus meū laniant: modo animam extrahūt. Sicq; cum ululatu efflauit spiritum. Demones eadem nocte corp⁹ de feretro multis qui aderant uidētibz tollentes. usq; ad tectum leuaerunt:

et anni trahi nupmigeret. iuxta limen
ostii illud cadere sinentes confregerunt.
Extincta sunt luminaria. fugerunt
homines; mane in iam dicto loco corp⁹
reperientes. Quod bestiali sepulture
tradiderunt. *de theoderico usurario q̃
moriens denarios mastrauit. ∞*

In dyocesi colonienſi .xlii.
ante paucos annos miles quidam de
functus est. nomine theodericus; usura
rius admodū nominatus. Hic tandē
infirmatus; materia ascendente in
cerebrū factus est freneticus. Qui cū
cotidie dentes et os moueret; dicerūt
ei ministri sui. Quid comeditis dñe?
Respondit ille. Denarios ego mastico.
Visum ei fuerat. q̃ denarios ori eius de
mones infunderent. Non possū ſquit
ſuſtinere demones istos. Portate me ad
monasteriū rode. boni illic homines
sunt; forte auxilio illorū ab hys dya
bolis liberabor. Quo anni delatus fuit
ſex; clamauit. Reportate me; plures
hic demones uideo qm̃ in domo mea.
Erat enī de uilla wurne. Sic miſer re
latus. et a demonibus agitatus; exſpi
rauit. Qm̃ execrabile uiciū ſit uſura;
in ſuis tormentis multis ostendit. A
uaticia heu non ſolum in ſecularibz.
ſed etiam in perſonis eccleſiaſticis reg
nat nimis. *de morte walteri clerici diſ
penſatoris lutharii prepoſiti būnenſis*

Lutharius prepoſitus .xliii.
būnenſis. clericū habebat nim
auarū; monaſterienſis eccleſie cano
nicū. Et quia ex eius conſilio idem pre
poſitus pendebat; multam pecuniā
walterus congregauerat. Qui cum
moreretur; nec unū quidē denariū

pro anima ſua legauit. In ipſa hora mor
tis eius. godefridus eccleſie ſancti an
dree in colonia canonicus. coram dño
ſuo adolpho archiepiſcopo in porta
clericorū dormiuit. Cui talis uisio oſte
ſa eſt. Viſum eſt ei q̃ predictus walter
us pecuniā de magno cumulo in ta
bula numeraret. et q̃ demon in alia
parte in ethiopis effigie reſidens; ille
computationē diligentiffime conſi
deraret; walterus frequenter ex ipſa
pecunia aliquid furtiue ueſti prope
ſubmiſit. Tunc demon in hec uerba
prociuit. Computat argentū wal
terus ſubtrahit illud. Deinde manibz
comploſis ſubiecit. Plus qm̃ ducētas
ſubtraxit waltero marcas. Sic ex qdā
ſuperbia uocari ſolebat. Gratias do
minū ſuū godefridus. quid uiderit re
citauit; et conſcriptū eſt q̃ eadem hora
exſpirauerit. *de morte godefridi ca
nonici ſancti Andree i colonia. xliiii.*

Godefridus uero non minus mi
ſere deſunctus eſt. Erat enī aua
rus ualde. et magnā in curia pecuniā
collegerat. Die quadam philippi regis
romani magnū in domo ſua debito
ribz dñi ſui fecerat cōuiuiū. Ante
eū qm̃ de eodem cōuiuiū guſtaſſet. a
popleria tactus obmutuit; et ſine cō
feſſione atqz ſacra cōmunionē ſpī
exalauit. Poſt cuius mortem cuiſā
ſacerdoti talis de eo uisio oſtenſa eſt.
Vidit eū colonte ante monetam iaudi
impoſitū; quem iacobus uidens. iude
orum epiſcopus. cui fuerat familia
ris malleo extendit uſqz ad denarij
tenuitatem. Fecerat enī godefridus
magiſter monete. et monetariorū

locus. Et quia multum ibi congregauerat pecuniā: luere ibidem iussus est auaricie penam. *De morte hermanni secundi decani in Colonia. xlv.*

Que de morte hermanni secundi decani in colonia percepit: nō tacebo. Erat idem hermannus homo multum auarus: et amator pecunie. Accidit autem ut canonicus quidā būnensis. vicarius nomine moreretur. Qui statim post mortem ex vino maioris ecclesie in colonia canonico. in sompnis apparetis ait. Rogo te ut ad diem uēias. ante capellam sancti nicolai. Quod cum exvini tenueret sciens eū mortuū: subiecit ille. Peto ut hoc ipsum dicas secūdo decano: quia dies erit octauo die. Ille euigilans. et de uisione ammirans: quid uiderit. uel quid vicarius mandauerit. mane decano recitauit. Qui statim uisū intelligēs respondit. Ego satis timeo q' eius diem cito obseruare debeam: quia homo senex sum et debilis. Statim eadem die perius cepit habere: ita ut predicto die moreretur. Inter auaros penas soluent aduocati: qui modo salaria pingua recipiūt. et causas subuertunt. *De morte legiste in Saxoniam cui morienti lingua diuinitus subtrahita est. xlv.*

Narrauit michi ante paucos mēses aliquis sacerdos de Saxoniam. dicens. Nuper in terra ista quidam nominatus decretista mortuus est. Qui cū hyaret lingua in ore defuncti non est inuenta. Et merito perdidit linguā moriens: qui illam sepe uendiderat uiuens. Et hec dicta sunt de avaris. De dolosis uero quibz obuia

est auaricia: nūc aliqua subiciam exempla. *De henrico rustico qui moriens uidit capiti suo lapidem ignitū inuēire quē alienos agros subtraxerat. xlvii.* In dyocesi coloniensis uilla bude rusticus quidam fuit henricus nomine. Hic cum morti proximus esset. lapidem gradem et ignitū supra se in aere pendere conspexit. Ex cuius ardore cū eger nimis estuaret: uoce clamauit horribili. En lapis capiti meo inuēiens totū me incendit. Vocatus est sacerdos. confitetur: sed nichil illi profuit. Recogita inquit sacerdos: si aliquē lapide isto defrauda ueris. Ad quod uerbū ille in se teneris ait. Recordor me eundem lapidem ut agros meos ampliarem. in alienos terminos transtulisse. Respondente sacerdote. hec est causa: ille culpam confitetur: satisfactionē pollicetur: et a terribili uisione liberatur. *Itē de rustico cui dyabolus palū igneū in os mittere minabatur. xlviii.*

Simile contigit in uilla rothemi. Cum rusticus quidam ibidem moriturus esset: dyabolus assistens palum igneū ori eius inmittere minabatur. Ille culpam non ignorās: quo cumq; se uertebat. semp dyabolū cū palo presentem habebat. Palū siquē eiusdem quantitatē et forme de agro suo in agrū cuiusdam militis godefridi nomine transtulerat: sibi addendo quod illi subtraxerat. Ad quem suos misit. ablata restituere promisit: per quos ut res ignosceret supplicauit. Quibus respondit miles. Non ignoscā: sinice filiū mulieris bene torq̄ri sterū terretur ut prius. iterū nūcios

mittit: sed uentiam non consequitur.
Tercio eis cum lacrimis uenientibus
et dicentibus. rogauimus uos dñe itutu
dei ut uestra recipiatis et misero culpā
remittatis: quia mori non potest neq;
uiuere licet. Respondit. Modo bene vin
dicatus sum: modo remittam. Ab illa
hora terror omnis dyabolici cessauit.
Audi nūc quod te tibiq; similes conso
letur: de diuitibus ac superbis. *De
clero mortuo qui rediens se iudicatu
et impijs traditū exclamauit. rlx.*

Fuit in regno francorū clericus
quidam nobilis ac diues. q̄ duo
hominē sepe extollit: multisq; uicijs
subicit. Qui cū mortuus fuisset et
in feretro positus: multitudo ppli
circūsedente tam ex clericis qm̄ ex lai
cis. ipse se erexit: et cunctis audientib;
clamauit dicens. Iustus iudex iudi
cauit. iudicatu condempnauit: con
dempnatū tradidit in manus impiorū.
Quibus dictis se reclmans. de requie
transiit ad laborem: de delicijs ad mi
seriam. *Itē de clero moriente q̄ tubā
infernalem se audiuisse testabat. I.*

In eodem regno alius quidam clericus
fuit: et ipse uiciorum ualde sicut et supe
rior. Qui cū amonitus fuisset de con
fessione. essetq; ei allatu corpus dñi a
sacerdote. accipere noluit: uertensq;
se ad parietem. sic ait. Tuba canit a
pud inferos: eamus hinc. Sicq; exspi
rans. tubam secutus est infernalem.
No. Si sic deus execratur diuitias
atq; superbiam: puto q̄ ualde puniat
blasphemiam. *No.* Valde deus pu
nit quandoq; illud uiciū. etiam in iu
delibus. *De morte conitis fulkensis*

hēn ob blasphemiam omni. li.

Qomes fullkensis hereticus et here
ticorū coadiutor: cum ultimū
castrū suū rehabetet. in tantā erupit
blasphemiam. ut diceret. Velit nolit de
us. uelit nolit ecclesia romana et om̄s
sancti: ego terram meam rehabeo.
Morq; de equo cui insedebat rucens hor
ribiliter torquebatur: et cū a militib;
esset elenatus. demuo cuit. penam sol
uens blasphemie. Reductus uero in
domū suam. primum torqueri cepit i
cruribus et pedibus: postea in pecto
re. Et cum ei relictū fuisset officiū lin
gue si forte penitere uellet. ipsamq;
confessionē prorsus contempneret:
circa quatuor menses spem̄tens exspi
rauit. Quanta uero pena predomib;
preparata sit: finis uinijs ostendat.
*De morte iohānis dani qui dyabo
lum uidit in morte. li.*

Circa illud tempus quo philipp^{us}
rex imitabatur coloniensib;
propter octonem. satelles quidam
iohannes nomine cognomēto dani?
provinciam depredatus est. Hic cū
post multa mala esset moriturus: dy
abolus morienti nimis importunus
fuit. In cuius aspectu pallens ac tre
mens: ad circumstantes clamabat.
Date michi gladiū: ut repellā a me
hunc qui me infestat uirū nigerri
mū. Dicentibus eis. neminem hinc
uidemus. muoca deum: miser ille
desperatus respondit. Quid michi
posset prodesse. si modo illū muoca
rem. Multū inquitit. Tunc ille. d's
si potes adiuua me: sicq; exspirauit.
De quodam seruo quē duo canes

cū se epūm simularet laterauerunt.

Eodem tempore seruus quidā. *lvi.*
aliquādo cursor octonis archiep
acom leodicensis; officiū suū deferens
multitudini predonū se associauit. Inter
quos episcopū se nominās. et episcopū
per insulam se representans; sociis fa
cere consueuerat peccatorū absolutio
nem. Die quadam duobus ex eis iude
tibus duos canes dñs eis imisit; a quibz
totus laceratus et extinctus. penam sol
uit depredationis atq; irrisuonis diui
norū sacramentorū. Audi nūc aliqua
exempla: de morte miserabili homici
darum. *de morte bernardi cuius mo
nasteriensis q̄ sororū occidit. lvi.*

Que duo anni elapsi sunt q̄ cuius
quidam monasteriensis defunctus
est. Hic cum domū et pecunias multas
filio suo unico dimisisset; ille luxurio
se uiuendo cum meretricibz et in taber
nis omnia sua mobilia consumpsit.
Domū uero sororio suo uendens; abi
eius pretiū illius in breui dilapidauit.
Necessitate compellente; ad eundem
suū sororiū rediens. ab eo tū propter
uicem. tū propter uenditam pos
sessionē detentus est. Quem cū p̄mū
honeste satis ac deinde negligentius
tractaret; ille ex indignatione eum
deferens. domū uenditam repetiuit;
se circūuentū conquerens. A quo cum
nichil per iusticiā suā per minas ob
tinere posset; bipēn illū in medio fo
ro occidit. Ille in ecclesiam s̄c̄i pauli
fugiens; clericis cantātibz clamare
cepit. Vos dñi defendite libertatem
uestram. Quod et fecerūt. Post pau
lulum ueniens unus ex sodalibus ei⁹

uocans eū. ait. Eri bernarde eri: vinū
optimū in tali uenditur taberna. Quē
secutus post modicū proditus est: et
captus. Requisitus cur exisset de ecclesia:
respondit. Ita michi ardere uidebatur
pauimentum sub pedibus meis: ut sus
tinere non possem. Posito eo in rota.
cum mane scolares ad eum uenisset.
et dicerent: bernarde uiuus adhuc: fu
erat enī literatus. respondit. Adhuc
uiuo. Ille q̄ subiecit. In nocte ista cā
pum istum plenū iudi demonibus.
Nullum tamen signū uel uerbū pen
titudinis audire ab eo potuerunt. *De
lacionibz colonie in rotas positis.*

Quam tempore quodam. *lv.*
tres laciones iuxta coloniam
rotali pena pleri fuissent: ego altera
die cum ceteris scholaribus accurrens.
que ab uno illorū qui adhuc uiuebat
dicebantur audiui. Requisitus qua
hora mortui fuissent socii eius: respō
dit. Hac nocte quando mortuus ē iste
qui iuxta me sedet: totus campus cor
uis repletus est. Quos demones intel
leximus: in specie coruorū animam
egressam expectantes. Et cū hec miser
ille uidisset. nec vna quidem uice nobis
audientibus deum inuocauit: nichil
habens contritionis. Quā crudele pec
catum sit sanguinē fundere. et dissen
siones fouere: presens est exemplum.
*de rusticis qui post mortem cōtēderūt
in episcopatu in sepulchro. lvi.*
coloniensi due generationes rusticorū
inimicitias mortales exercebant. Ha
bebant autem duo capita: duos rusti
cos magnanimes ac superbos. q̄ semp
noua bella suscitabant: nullamq;

pacem fieri petuntiebant. Diuino igitur nutu factum est: ut ambo uno die morerentur. Et quia de vna erant prochia. nomine muenkurchen. quia sic dñs placuit. in vna fossa corpora eorū sunt posita. Mira res et maudita. Cunctis qui aderant uidentibz. corpa eadē dorsa uerterūt adinuicem: capitibz. calibz. ipisq; dorsis. tam impetuose collidentibz. ut caballos indomitos putares. Morvnu extrahentes remotius in alio sepulchro tumulauerūt: et facta ē rura eorūdem mortuorū. causa pacis et concordie uiuorū. Q' eadem uicia deus plurimū abhorreat in psonis claustralibus: sequens declarat exemplū.

De subita morte conuersi conspiratoris

Non est diu q' in quadam *lvii.* domo ordinis ur̄i. edificū quoddam ad usus monachorū factum est. Quod quidam conuersorū uidens. et inuidens: aliquos ad deiectionē eiusdē operis incitauit. Qui cum uenissent cum instrumentis suis ante refectoriū monachorū: auctor tante conspirationis corruit et expirauit. Quo uiso ceteri ualde timentes. cum multa festinatione et humilitate uenerunt ad pedes abbatis: peccatū suū confitētes: et penitentiā suscepērūt. Corp' uero conspiratoris in campo sepultū est. Referam tibi mīc aliqua exempla de uicio luxurie: que luxuriosos satis terrent. *De morte canonici qui uelata*

sanctimoniam suppraxerat. lvi.

Apud tractū inferius sicut michi retulit eius concanonici clericus quidam defunctus est: qui scimoniam uelatam corripuerat. *De*

autem xp̄c ostenderet qm̄ grauis sit culpa sponsam quā uiolare: tale signū in defuncti genitalibus posuit. q' cunctis qui uidere uel audire poterant esset terrori. *De morte puellae in cui' sepulchro canes semutam moniam nulla debant. lvi.*

Quadam dyocesis coloniensis que luszheim dicitur. puella quedam cuiusdam honeste persone ancilla. Que satis luxuriosa erat et uaga. Nocte quadam in sompnis ante xp̄i tribunal capta est: in cui' circuitu uidit angelos et apostolos martires et reliquorū ordinū sanctos infinitos. Animabus in mediū deductis. ille ad gloriam. iste ad supplicia iudicabāt. Cumq; hec ancilla uideret et tremiret: accusante conscientia. manus suppliciter ad iudicem tetendit. Cui' ille misertus ait. Quid me oras? Da michi minimū digitū tuū: et ego dabo tibi manus meas. Ac si diceret. Da michi modicam fidem q' te de tuis uitiis emendes: et ego dabo tibi gratiā meam. Sic q' euigilauit. Que cum uisum retulisset andam religiose matrone nomine aleidi de gurtzenich. respondit illa. Misera emenda uitam tuam: satis cōmonita es. Illa primū quidem timuit: sed timor ciuis cessauit. Cumq; ut prius uiciis pristinis subiaceret: amonitioni flagella addūtur. Nam cū accerrimas passa infirmitates expirasset. et linteamine tantū tecta sup̄ terrā posita fuisset: duo canes ante domū incuria se monorderūt. Superuenit tertius et quartus. Deinde quīs canes

uille: qui se invicem mordendo domū
intrantes. In thecarnem super eam po
siti abstrahentes: dentibus suis
comminuerunt. Qui uix a rusticis fusti
bus expulsi sunt. Cadavere uero sepul
to. canes redeuntes super eius tumulū
interrupta bella renouaverunt. Aliud
satis horrendū tibi proferam exem
plum. **De muliere in agra quam
demonēs transferebant. lx.**

Haslo uilla dyocesis traiectensis
femina quedam misera. die quadam
pedes suos pelui imponens. et extra
illam retrorsū saltans: sic ait. Hic sal
to de potestate dei in potestate dyabo
li. Quam dyabolus mox rapiens. et
in aera sustollens: multis uidentibz
ultra altitudines nemorū transtulit:
ita ut usqz hodie nusqz compareret.

Ista michi de male uiuentibus et ma
le morientibus comperta sunt. Adhuc
vni tibi referam exemplū. quod nup
audiui. **De hospitalario qui seipm
in aquis suffocauit. lxi.**

Hoc anno cum abbas noster iret
ad caplin generale: iuxta uitriaci a
quodam hospitalario tam q̄e qm̄ ab
bas de scimenu caritatiue satis suscep
ti sunt. Comedentibz eis. idem hospita
larius sedebat ad latus henrici cellera
ri nri. Qui post prandiu dicebat iā
dicto abbati. Est uobis notus homo
iste? Enam inquit: homo bonus et
religiosus. Respondit henricus. Credi
te michi in malo statū est: iam ī mēsa
uisum habuit infernalem. Mane uō
cellerario dicente missam. abbas n̄
nescio quo instinctu nichil aliud per
totam missam orabat nisi hoc: dñe

da michi finem bonū. Eadem nocte
presatus hospitalarius ad uicinū flu
men solus pergens. uestes exuit: et de
rupa in aquas saltauit. Et cum ibi
mergi non posset. alius ascendit: lo
cum querens profundiorē. Vigiles
de castro uidentes hec clamabant. Bōe
homo non est tempestiuū tali hora
bathari. Erat etiā nox natiuitatis
dñe n̄e sempz uirginis marie. Miser
rimus de hūore se precipitans: ī limo
profundi submersus est. Et territi
sunt ualde audientes hec: scientes ho
minē plus qm̄ triginta ānis paupe
ribus seruuisse. Simile contigit cui
dam conuerso in ordine n̄o: qui pro
sanctissimo uiro ab omnibus habeba
tur. Referam tibi adhuc aliqua unde
satis miretur. **De matrona agonizāte
quā mors deserens clericū iuxta se stā**

Sicut ueraciter **tem iuasit. lxii.**
audiui matrona quedā nobilis
in episcopatu colonienū infirmata
est ante annos paucos. Que cū in ex
trems agere uideretur. multaqz ma
trone circumstante. iuncta est. In
ultima uero collecta uocans ad se cog
natam suam. cum tantē uix loqui pos
set. ait. Ne timeas: non moriar modo
Vidi etiā mortem recedere a me: et iua
dere clericum istū digito cū demonstrās
Mortū in modū in q̄a hora femina
desperata cepit meliorari: et clericus
infirmari. ut die octauo moreretur.
**Ite de monstro quod in specie femine
interfecit familiā duarū curtiū.**
in episcopatu colonienū. **lxiii.**
uilla stamheim. duo milites habita
bant: ex quibus vnus gunterus. alter

hugo uocabatur. Nocte quadam cum iam dictus gunterus esset in pratis transmarinis. ancilla pueros eius antequam irent cubitum ad requisita nature in curiam ducebat. Que cum staret iuxta illos: ecce spes quaedam mulieris in ueste niuea et facie pallida. contra ipsos ultra sepe respexit. Que cum nichil loqueretur et ancilla in aspectu eius horreret: monstrum idem possessionem hugonis que proxima erat adiens. ultra sepe illius etiam respexit: deinde ad cimiterium de quo venerat rediens. Post paucos uero dies infans gunteri maior infirmatus. ait. Septimo die moriar. Post alios septem dies morietur durina soror mea. Deinde post ebdomadam morietur soror mea minor. Quod ita factum est. Post mortem uero infantum: mater et ancilla defuncte sunt. Eodem tempore obiit hugo et filius eius. Horum testis est subprior noster gerlacus. **Ita de monstro quod de uno sepulchro exit**
Simile aliud intrans. lxxiii.
 Contigit in ecclesia bünensis. Tempore quodam dictis uesperis. cum scolares in ipso crepusculo ludos exercebant in claustris: uiderunt de uno sepulchro cum in quibus canonici sepeliri solent. speciem quendam humane forme egredi: que super aliqua sepulchra deambulans. in quoddam sepulchrum sedemissit. Post breue tempus mortuus est quidam canonicus: et in eodem tumulo de quo fantasma illud egressum est. positus. Deinde post paucos dies. aliter canonicus in eadem ecclesia moritur: et in loco ubi ingressum fuerat

sepelitur. Christianus bünensis monachus noster. eidem uisioni interfuit. Huiusmodi uisionibus quandoque futura presignantur. **Ad** Scdm her que dicta sunt: bñ quos dñs inueniret uigilantes. **Mo** Occasione huius uerbi: referam quod mihi audiui.

De monacho qui in alia cadens exspirauit dum legeretur cym. Vigilate

Qum in alia domo ex c. lxx. Ordinis nri dyacomus legisset euangelium de confessoribus. scilicet. Vigilate quia nescitis qua hora dñs uester uenturus sit: uerbis eisdem completis. quidam monachus in choro cecidit et exspirauit. Et tinnuerunt omnes uerborum domini effectum considerantes. Vnde frater quia nescimus qua hora dñs noster uenturus sit: uigilemus fide. uigilemus et opere: ut cum uenerit et pulsauerit per mortem: confestim et leti aperiamus ei. Quod nobis prestare dignetur dñs noster ihesus christus: qui uenturus est iudicare uiuos et mortuos et seculum per ignem. amen.

Explicit vndecima distinctio de morientibus

Incipiunt capitula duodecime distinctionis de pñis mortuorum. i.

- D**e penis et gloria mortuorum. ii.
- D**e pena lodewici langraui. iii.
- D**e pena cuiusdam principis alimanie. iv.
- D**e clerico cuius corpus dyabolus in loco anime uegetabat. v.
- D**e pena wilhelmi comitis iudacensis. vi.
- D**e pena sacerdotis cuius animam per rochiam sui agnauerunt in puteum. vii.
- D**e pena sculteti de holmre qui viii.